

Erfaringer fra grønlænderarbejdet på Kofoeds Skole i Aalborg, Neriusaaq:

Metoden og målsætningen:

I 2000 startede Kofoeds Skole sit grønlandearbejde i Aalborg. Det holder til på Neriusaaq (Regnbuen). Værkstedsarbejdet udgør krumtappen i skolens pædagogiske metode, men derudover tilbyder Neriusaaq en vifte af forskellige aktiviteter som f.eks. undervisning og udflugter. På værkstederne kan eleverne lære konkrete færdigheder. De kan producere til gavn for andre og sig selv. De kan indgå i en social sammenhæng, der har et videre samfundsmæssigt perspektiv, og de kan være med til at påvirke denne sammenhæng via samarbejdet med læreren og de øvrige elever. Der er altså tale om en proces, som både kvalificerer og socialiserer eleven, og som gerne skulle resultere i større nysgerrighed, livsmod og trang til selvstændig livsførelse. Målet er, at eleven får mere magt over egen

tilværelse, bliver mere handlingsorienteret i.f.t. egen situation, at vedkommendes handlemuligheder øges eller m.a.o., at eleven bliver subjekt for egne handlinger.

Pædagogikken i praksis:

På Neriusaaq har man et træ- og cykelværksted, hvor der kan foretages reparationer af f.eks. møbler til eleverne selv. På syværkstedet er der mulighed for at reparere sit tøj eller producere nyt, både til gavn for sig selv og huset, ligesom man også kan arbejde i sælskind og ben. Køkkenet fungerer som en værkstedsaktivitet, der samtidig sikrer, at eleverne får et ordentligt måltid mad.

Værkstedslærerne sætter dagligt aktiviteter i gang, der passer til den enkelte elev. Her over aktiviteterne opstår der et "fælles tredje", hvor snakken går let og ligeværdigt. Her kan værkstedslæreren give eleven oplevelsen af at kunne fungere "normalt" godt i et produktivt fællesskab. Elevens selvtillid bliver styrket ligesom troen på at kunne klare tilværelsen udenfor

dette "rum" på en "normal", god måde.

Socialrådgiveren:

Foruden værkstedslærerne er der på Neriusaaq ansat en socialrådgiver. Hendes primære opgave er at udrede eleverne, gennemføre individuelle samtaler med dem efter behov og bistå dem i deres kontakt til myndigheder. Her bliver der sat ord på følelser og oplevelser, der bliver drøftet konkrete handlemuligheder og "levemodeller". Efter 4 års arbejde med grønlandske elever på Neriusaaq er status, at indsatsen virker, men ikke godt nok. Dette skyldes behov, der er særegne for elevgruppen.

Elevernes baggrund og behov:

De fleste elever er præget af traumatiske opvækstvilkår. De har været udsat for enten voldelige eller seksuelle overgreb, og de har misbrugsproblemer. Almindeligvis er der tale om blandingsmisbrug af alkohol og hash. I Danmark lever de en udstødt og isoleret tilværelse sammen med

andre ligestillede grønlandere i subkulturelle miljøer. Isolationen medfører bl.a., at de fleste går rundt med udiagnosticerede, psykiske sygdomme.

I ædru stunder kan det forekomme, at eleverne overmandes af minder. Tanker kan myldre frem og være svære at stoppe. Så reagerer nogen med aggression, andre med depression eller anden uhensigtsmæssig adfærd. Disse adfærdsmønstre viser sig også i elevernes nære, sociale relationer. Deres sociale liv er fyldt med problemer. Når de kommer på Neriusaaq er det som regel for at få dækket deres primære behov. De er oftest misbrugende, boligløse, fattige, syge, sultne og ensomme. Mange har i årevis praktiseret en livsstil, der bedst kan karakteriseres som "ad hoc". De har vænnet sig til at leve i henhold til de forhåndenværende søms princip.

Erfaringerne:

Da Neriusaaq blev åbnet, oplevede man, at eleverne i starten "rejste sig". Energien og påvirkningen fra det konstante

udviklingsarbejde på skolen så ud til at smitte af på den enkelte elev. De blev udredt, der kom styr på kontakten til de sociale myndigheder, som ofte havde lidt under mange misforståelser. Her var der pludselig nogen, som lyttede til dem, tog deres problemer alvorligt og hjalp dem med at finde løsninger. Nogle fik egne boliger, andre saneret en uoverskuelig gæld, de fik mad, et brusebad, tøj, -vask og et arbejdsfællesskab med ligesindede i alkohol- og hashfrie omgivelser. De blev afhængige af aktiviteterne, ville helst være i gang og humøret steg. Tilbuddet om løbende produktionsopgaver til eleverne skulle netop bidrage til at skabe en udvikling for dem hen imod en større forståelse for det positive ved at planlægge og arbejde efter mål, som kunne smitte af på deres øvrige liv, og det så ud til at lykkes. Flere og flere meldte sig ud af klubben med misbrug og fattigdom, og flere ønskede efterhånden at komme videre med deres liv.

Barriererne:

Imidlertid skete der ofte det, at eleverne efter en periode med stabilisering og stigende energiniveau, faldt tilbage til deres misbrug og tidligere livsstil. Dette afspejlede sig bl.a. i deres fremmødemønstre. Eleverne brugte tilsyneladende skolen til at slikke sår og få tag i virkeligheden. Tilbuddet om dækning af de primære behov koblet med tilbuddet om værkstedsaktiviteter syntes utilstrækkeligt til at opnå en vedvarende udvikling for eleverne.

To skridt frem og et tilbage:

På den anden side er der foregået en udvikling i de sidste 5 år. Fra at være meget passive og fokuserede på, hvordan og hvornår det næste rusmiddel kunne skaffes, opleves eleverne i dag mere aktive i de opgaver, som sættes i gang. De tager større medansvar for opgaverne, hinanden og sig selv, f.eks. for deres helbred og deres egen udvikling. Det er i særlig grad de barrierer, der knytter sig til deres traumer og misbrug, der ikke er forcerbare

indenfor rammerne af det eksisterende tilbud.

Eleverne bliver fortfarende opslugt af deres indre processer, hvilket medfører passivitet, regression og fastholdelse.

De eksisterende behandlingstilbud:

Når det gælder misbrugsbehandling for denne gruppe, så er det erfaringen i Aalborg, at de eksisterende tilbud ikke er velegnede. I behandlingen af grønlandske misbrugere, sker det ofte, at de føler sig anderledes og ikke-forstået. Telefonkontakt til kammerater fra det gamle, velkendte miljø kan minde én om, hvor rart det er igen at blive forstået, og så ligger trangen til at springe fra lige for.

Det offentliges tilbud om traumebehandling kan heller ikke bruges af målgruppen. Det begrænser sig til behandling af nyligt opståede traumer. Der er således i Nordjyllands Amt yderst få muligheder for at få behandlet gamle traumer. På Neriusaaq har man påbegyndt et samarbejde med en

psykolog der har erfaring med grønlandsk kultur, og som kan vejlede medarbejderne, når de støder på virkningerne af traumerne.

Behovet p. t. :

Der er altså et stort behov for at påbegynde og udvikle behandlingstilbud til denne gruppe af grønlandske mænd og kvinder i Aalborg Kommune. Kofoeds Skole ser en fordel i at kunne give gruppen af grønlandske elever tilbud, der er integrerede i eksisterende tilbud til danskere og andre nationaliteter, men finder det overordentlig væsentligt, at der i behandlingen tages højde for grønlandsk kultur og mentalitet.

Der er i Aalborg ca. 700 grønlandere - dere.

Af dem er ca. de 100 kendte på Kofoeds Skole.